

پسانتخابات و تامین اجتماعی

انتخابات ۷ اسفند با حضور پرشور مردم برگزار شد. حاصل آن دو مجلس جدید (شورای اسلامی و خبرگان) با ترکیبی نوین است. صرف نظر از مشرب مجالس جدید، قطعاً یکی از مهم ترین دغدغه های رای دهندگان احقاق حقوقشان است. حقوق مردم در همه زمینه ها در بخش های اقتصادی، فرهنگی و سیاسی با مدنظر قرار دادن عظمت ملت و سربلندی و عزت کشور. از مجالس جدید انتظار می رود با وجود اختلاف سلیاق سیاسی، در جهت اعتلای کشور حرکت کنند. خواست عمومی مردم به ویژه افراد آسیب پذیر و در معرض آسیب از نمایندگان خود به ویژه در مجلس شورای اسلامی تلاش برای تعدیل فاصله طبقاتی با فعال سازی جریان اقتصادی است. در خواست بدیهی مردم عبور از برخی بی عدالتی ها و ورود به پهنه عدالت است، یعنی امکان دستیابی به حاصل کوشش ها برای همگان، و انتظار مردم شفافیت جریانات اقتصادی و نابودی جریانات ناپاک و کدر است. شاید انتظار پایان یافتن و یا به حداقل رسیدن حیف و میل اموال عمومی در کشور دور از ذهن نباشد. امید می رود که جریان کیف پولشویی در این دوره نوین قانون گذاری ریشه کن شود. آرزو می کنیم که پرونده هایی جدید شبیه بابک زنجانی گشوده نشوند. از مجلس جدید در خواست می شود که نگاه به سازمان تامین اجتماعی، که مامن بیش از ۵۰ درصد جمعیت کشور است، اصلاح شود و به عنوان حیاط خلوت در اختیار این و آن قرار نگیرد. در این صورت این سازمان باری بزرگ تر از تصورات عمومی را از دوش دولت و نظام بر می دارد. تحمیل حق بیمه های غیر قابل وصول از مسیر بودجه دولتی، تسهیل بازنشستگی بیمه شدگان بدون اعمال نظر کارشناسی سازمان تامین اجتماعی و بدون تامین بودجه مطمئن برای آن، تغییر در میزان مستمری ها بدون تامین و پرداخت قطعی بودجه مربوط، و در یک کلام اشتباه گرفتن صندوق تامین اجتماعی با بنگاه های خیریه و هر گونه قانون گذاری در جهت رفع مشکل بیکاری از طریق معافیت پرداخت حق بیمه، و اقداماتی از این دست می تواند بنیان سازمان را از بیخ بر کند و بیمه شدگان و مستمری بگیران فعلی سازمان را نیز به چرخه مشکلات جدی بیندازد، که در این صورت هیچ قدرتی توانایی درمان درمندان را نخواهد داشت. یک اقدام مهم که می بایست مدنظر قانون گذاران جدید در مجلس دهم باشد بازنگری جامع در محاسبات بیمه ای ناظر بر تعریف بیمه های اجتماعی با استفاده از معیارها و آمارها و جداول مرتبط با شرایط اجتماعی کشور است. شرایطی که در تعریف بیمه های اجتماعی، تعیین میزان حق بیمه، تعهدات سازمان، شرایط بازنشستگی، شرایط برقراری مستمری میزان سهم درمان و نظایر آن نقش اساسی را دارند بدین قرارند:

۱. متوسط عمر ۲۰.۲ امید به زندگی ۳۰.۳. جدول بیکاری و تصمیم گیری سنی ۴. تعریف جدید بیکاری ۵. تغییرات دستمزد ۶. میانگین به متوسط دستمزد مشمول بیمه ۷. میزان یا معدل عائله مندی و خانوار کارگری ۸. حداقل دستمزد جاری ۹. حداقل معیشت ۱۰. سبد هزینه خانوار کارگری ۱۱. جدول تاریخ ایجاد بدهی های دولت به سازمان تامین اجتماعی. از سوی دیگر سازمان تامین اجتماعی با چهره های جدیدی در مجلس شورای اسلامی مواجه خواهد بود که ضرورتاً باید موازین سازمان برای ایشان بازتعریف شود و شرایط در ک و فهم موضوع و وضعیت سازمان در میان آنان فراهم آید. تغییر در قانون جاری تامین اجتماعی به حد کفایت اعمال شده و برخی ناکارآمدی های این قانون (مصوب سال ۱۳۵۴) در وضعیت فعلی به دلیل تغییرات و تعدیلات بدون مطالعه، یکجانبه و گاهی سیاسی بوده است. مدیران سازمان قطعا شراف کامل دارند، ولی خوب است حتی به طور تکراری به عرض ایشان برسد: توصیه فرمایید با بخش های اجتماعی، درمانی، صنعتی و اقتصادی مجلس ارتباط نزدیکی جهت توضیح و تشریح شرایط سازمان برقرار شود و نمایندگان محترم را با دقت تمام در جریان گرفتاری ها و تنگناهای جاری سازمان و منابع دستیابی به اهداف مصوب چشم انداز ۱۴۰۴ قرار دهند. به نظر نگارنده سازمان باید در این فقره پیش قدم و پیش گام باشد و با حفظ حرمت اشخاص و صرف نظر از مشی سیاسی آن ها، شرایط سازمان برای همه متخبران مردم تعریف و توجیه و تعیین شود. با کوچک ترین کم توجهی ممکن است تعهدات سنگینی برای سازمان ایجاد شود. قبل از شکل گیری هر طرحی در مجلس و لایحه ای در دولت باید اقدامات روشنگرانه آغاز شود و هر گونه تاخیر ممکن است آثار غیر قابل جرائی داشته باشد. مدیران ارشد سازمان و اعضای محترم هیئت مدیره و مدیر عامل سازمان در برقراری ارتباط نزدیک با نمایندگان می توانند با ایجاد همدلی و هم دلبستگی نسبت به حل و فصل مشکلات سازمان اقدام کنند. به این امید که مجلس دهم مجلسی سیاست زده نشود و مجلسی باشد اهل تحقیق و تدبیر و کانونه راهکارهای اساسی و پندگیرنده از کشاکش های بی دلیل گذشته و آثار آن. امید که پس از چهار سال، اکثریت اهل درک و انصاف، به تعهد، سلامت، صلابت و هوشمندی مجلس دهم گواهی دهند.

فعل کارگری

صدور روزانه ۵۳۰ حکم مستمری در سال ۱۳۹۳

مدیر کل امور فنی مستمری های سازمان تامین اجتماعی گفت: «در سال گذشته به طور متوسط روزانه ۵۳۰ حکم مستمری در سطح شعب این سازمان در سراسر کشور صادر شده است.» منصور آتشی بازنشستگی های پیش از موعد و کاهش نسبت پشتیبانی سازمان را از جمله عوامل افزایش صدور حکم مستمری عنوان کرد و افزود: «در سال ۷۹ نسبت پشتیبانی بیمه شده به مستمری بگیر در کشور حدود ۸/۵ نفر بوده است، ولی طی ۱۵ سال گذشته بیش از ۳۲۲ هزار پرونده سخت و زیان آور و ۷۸ هزار بازنشستگی ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع روند طبیعی رشد جمعیتی در گروه بازنشستگان را تغییر داده و هم اینک ۶۴ درصد هزینه های سازمان مربوط به پرداخت مستمری هاست.»

گزارش ویژه

۰۴ | کتینه نو

رئیس موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی از دلایل طرح روان سازی بخشنامه ها و دستورالعمل های تامین اجتماعی می گوید:

هدف مارفع سر درگمی شرکای اجتماعی است

هدف اصلی موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی ساده سازی و ایجاد شفافیت در قوانین و مقررات سازمان تامین اجتماعی با همکاری معاونت های تخصصی است

حسن بلوچی

خبرنگار

یک اصل تقریباً مشهور حقوقی وجود دارد که می گوید چهل به قانون رافع مسئولیت نیست. عموماً قوانین و مقررات حقوقی به منظور نظم بخشیدن به روابط میان مردم و حاکمیت وضع شده اند و بر همین اساس ضمانت اجرایی آن ها مانع از تسری شمولیت به شهروندان ناآگاه به قانون نیست. همین که به تعداد بالای پرونده ها در محاکم قضایی کشور نگاه کنیم، به طور قطع متوجه اهمیت چنین اصلی می شویم. به گواه آمارها بخش عمده ای از اختلافات حقوقی و قضایی در کشور ما عموماً به خاطر ناآشنایی مردم با قوانین و مقررات و یا فقدان فهم و درک درست از اصول و فروع قانونی است که خواه یا ناخواه آن ها را در میان راهروهای محاکم و دادگاه ها سرگردان می کند و گاها تبعات تلخ و آسیب زایی را نتیجه می دهد. در سال ۱۳۸۹ و پس از سال ها انتظار، مجلس شورای اسلامی با این نگاه که فهم متعارف و اصولی از قوانین و مقررات، مقدمه ای برای اجرای بهتر و جلوگیری از سردرگمی مردم از نظر تعدد و پیچیدگی های قانونی است، مصوبه ای را به تصویب رساند که بیش از هر چیز اثبات کننده اهمیت درک عمومی از محتوای قوانین و مقررات است و حتی سامانه ای ملی هم بدین منظور راه اندازی شد. با همین رویکرد مدتی است که مسئولان سازمان تامین اجتماعی هم به این صرافت افتاده اند تا با تنقیح و روان سازی قوانین و مقررات و همچنین شناسایی و حذف برخی قوانین قدیمی و منسوخ شده گامی دیگر در خدمت رسانی به بیمه شدگان و شرکای اجتماعی خود بردارند و یکی از مشکلات قدیمی و عموماً شایع در میان مردم را پایان دهند. چرا که بزرگ ترین سازمان بیمه گر اجتماعی ایران با بیش از نیمی از جمعیت کشور، ارتباطی مستقیم و تنگناگین دارد و از طرفی هم قوانین و مقررات ناظر بر عملکرد این سازمان با زندگی هر روزه مردم پیوندی ناگسستگی دارد. به همین بهانه پای صحبت های رئیس موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، که از قضا مسئولیت این طرح هم به او محول شده، نشستیم. دکتر شهرام غفاری اعتقاد دارد ساده سازی و شفاف سازی قوانین و مقررات تامین اجتماعی بستری ایجاد می کند که به افزایش کیفیت تعامل مردم با این سازمان می انجامد. وی از تشکیل کارگروه هایی تخصصی

می گوید که با همکاری معاونت های تخصصی سازمان کار ساده سازی، چابک سازی و روان سازی قوانین را انجام می دهند و بر این باور است که شفافیت در قوانین و مقررات از نیازهایی است که با مدیریت درست آن بسیاری از مشکلات مردم و به خصوص بیمه شدگان کاهش می یابد.

■ همان طور که می دانید سازمان تامین اجتماعی با جمعیت کشور، یکی از چندین سازمانی است که از نظر حجم و در صد تغییر، بیشترین تعداد قوانین، مقررات و به خصوص بخش نامه ها و دستورالعمل ها را دارد است و از سال های دهه ۵۰ به بعد در بسیاری از حوزه ها، تغییراتی در این قوانین و مقررات به ویژه در ارتباط با حق و حقوق شرکای اجتماعی اعم از بیمه شدگان و کارفرمایان به وجود آمده است. از سویی دیگر هم بخش عمده مخاطبان سازمان به خصوص بیمه شدگان از چنین تغییر و تحولاتی آگاهی ندارند و زمانی متوجه می شوند که راسا گذر شان به شعب تامین اجتماعی بیفتد. چه ضرورتی در سازمان تامین اجتماعی احساس شد که به سمت تنقیح مقررات و مقررات حرکت کرده است؟ در حال حاضر یکی از مشکلات سازمان ها وجود انبوه بخشنامه ها و دستورالعمل های اداری است که در اجرای قوانین موضوعی صادر شده اند. بنا به آمارهای مدیران کل ستادی سازمان تامین اجتماعی، که بزرگ ترین سازمان بیمه ای کشور از نظر جمعیت تحت پوشش و تنوع فعالیت و خدمات است، بیش از ۱۲ هزار بخشنامه و دستورالعمل اداری جهت هدایت واحدهای ستادی و صف از بدو شکل گیری سازمان و تصویب قوانین مربوطه صادر شده است. انباشت بخشنامه ها

پیشگام

بنا به آمارهای مدیران کل ستادی سازمان تامین اجتماعی، که بزرگ ترین سازمان بیمه ای کشور از نظر جمعیت تحت پوشش و تنوع فعالیت و خدمات است، بیش از ۱۲ هزار بخشنامه و دستورالعمل اداری جهت هدایت واحدهای ستادی و صف از بدو شکل گیری سازمان و تصویب قوانین مربوطه صادر شده است. انباشت بخشنامه ها و دستورالعمل های اداری و تکراری بودن موارد مندرج در این بخشنامه ها مشکلاتی را برای کارکنان شعب (واحدهای اجرایی) و به ویژه شرکای اجتماعی سازمان در اجرای مقررات به وجود می آورد.

پیشگام

یکشنبه ۱۶ اسفند ۱۳۹۴ ● شماره چهل و شش

ویژه ای بر این مهم دارد. این موضوع طی بخشنامه ای از ابتدای سال جاری به کلیه معاونت ها و ادارات کل ستادی و صف ابلاغ شده است و طبق قوانین مندرج در این بخش نامه ها، موسسه عالی پژوهش به عنوان مغز متفکر سازمان تامین اجتماعی، مسئولیت اجرای این طرح را عهده دار شده است.

■ این طور که به نظر می رسد موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی از مهر ماه امسال اجرای عملی طرح تنقیح و روان سازی مقررات سازمان را آغاز کرده است. هر چند تا اجرای کامل این طرح مسیر زیادی باقی مانده است، اما مهم ترین سوالي که مطرح می شود این است که این طرح چه آثار مثبتی بر عملکرد سازمان تامین اجتماعی و از همه مهم تر شرکای اجتماعی آن خواهد داشت؟

کارآمدی سازمان تامین اجتماعی تا حدود زیادی در گرو روان سازی و اصلاح بخشنامه ها و دستورالعمل ها و تنقیح آن هاست و انتظار به حق شرکای اجتماعی سازمان تامین اجتماعی هم این است که به قانون و مقررات سازمان تامین اجتماعی دسترسی داشته باشند و از هر گونه تغییرات در آن آگاهی داشته باشند. ضمن اینکه آگاهی از حقوق و تکالیف مردم و شهروندان نسبت به قانون و مقررات سازمان تامین اجتماعی زمینه ساز ارتباط بیشتر و شفاف تر آن ها با سازمان خواهد شد. فراموش نکنیم که تحقق جامعه پیشرفته و توسعه یافته در پر تو شهروندان آگاه به قانون و مقررات لازم الاجرا امکان پذیر است. این رویکرد نزد مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره سازمان تامین اجتماعی به خوبی پذیرفته شده و از سویی هم می دانیم که چنین حرکتی در کنار دیگر اقدامات مثبت سازمان، زمینه ساز کاهش شکایات علیه کلیت آن و افزایش مقبولیت نزد افکار عمومی و به ویژه رضایتمندی شرکای اجتماعی خواهد شد.

■ در اهمیت این رویکرد در مدیریت کلان سازمان شکی نیست اما بخش قابل توجهی از مشکلات مردم و شرکای اجتماعی به عملکرد واحدهای اجرایی سازمان بر می گردد که در پاره ای از اوقات رویه های متفاوتی را در قبال یک دستورالعمل یا بخشنامه در پیش می گیرند. جایگاه و نگاه حاکم بر طرح تنقیح قوانین و مقررات در قبال واحدهای اجرایی سازمان از چه قرار است؟ یکی از اثرات مثبت تنقیح مقررات، جلوگیری از انباشت مقررات تکراری مشابه و گاها مغایر است. تجمیع، تنقیح، روان سازی و تلخیص بخشنامه ها و دستورالعمل ها موجب بالا رفتن و درک بیشتر کارکنان سازمان و ایجاد وحدت رویه در عمل آن ها می شود. در سطحی دیگر ایجاد وحدت رویه در اجرای قانون و مقررات واحدهای اجرایی، رضایتمندی کارکنان و به تبع آن رضایتمندی مردم و امکان دسترسی ساده تر آنان به قانون و مقررات سازمان را موجب خواهد شد.

■ چنانچه این طرح با موفقیت عملیاتی شود، نتیجه نهایی آن برای مخاطبان و شرکای اجتماعی سازمان به چه شکل خواهد بود؟ چه تصویری از مزایای تنقیح و روان سازی قوانین و مقررات به صورت ملموس و عینی ارائه می دهید که در عین حال اثربخش هم باشد؟ از مهم ترین نتایج تنقیح مقررات سازمان، تهیه شناسنامه برای بخشنامه ها و دستورالعمل ها و نحوه ارتباط آن ها با قوانین و مقررات لازم الاجرا در قالب یک بانک اطلاعاتی است که از استانداردهای لازم برخوردار باشد و قابلیت جستجوی موضوعی و واژه ای در متن به منظور دسترسی کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی به قانون و مقررات سازمان از طریق اینترنت را فراهم کند. به عبارت دیگر با به کارگیری فناوری های ارتباطی و اطلاعاتی بین سازمان و شرکای اجتماعی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، هر فرد از طریق رایانه شخصی اش به خدمات مورد نیاز خود در سازمان تامین اجتماعی دسترسی خواهد داشت و باعث صرفه جویی در وقت و هزینه های افراد می شود و میزان مسئولیت پذیری افراد نسبت به حقوق اجتماعی آن ها را معنادار و بیمه های اجتماعی را بیشتر خواهد کرد. در واقع ما معتقد در دنبال این هستیم که زمینه دسترسی کلیه شرکای اجتماعی و سایر دستگاه های حاکمیتی و اشخاص حقیقی و حقوقی را به تمامی خدمات و تعهدات سازمان تامین اجتماعی و قوانین و مقررات مربوطه فراهم کنیم. حتی مصمم هستیم که در آینده نزدیک کلیه شرکای اجتماعی سازمان تامین اجتماعی در فعالیت های مختلف اداری سازمان سهیم شوند و راه هایی برای مشارکت افراد به صورت برخط (آنلاین) برای آن ها باز کنیم.

تنقیح و روان سازی قوانین و مقررات با همکاری معاونت های تخصصی سازمان تامین اجتماعی انجام می شود

اقداماتی جهت صدور حکم عضویت به افراد عضو شورا و ابلاغ وظایف آن ها صورت گرفته است. البته کار گروه هایی تخصصی هم با توجه به اعلام آمادگی ادارات کل تخصصی ستاد سازمان و پیشگام شدن آن ها در اجرای طرح مذکور تعریف شده اند که همگی در راستای عملیاتی کردن این طرح به موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی کمک خواهند کرد.

مقررات «است که بتواند هم زمان بر اجرای طرح تجمیع، تنقیح، روان سازی و تلخیص و صدور بخشنامه ها و دستورالعمل های جدید سازمان نظارت داشته باشد. مطابق این شیوه نامه، در چارت سازمانی سازمان تامین اجتماعی شورای تنقیح مقررات تعریف شده و ترکیب اعضای آن متشکل از افراد صاحب نظر و دارای دانش و تجربه تخصصی و حقوقی لازم مشخص شده و

دیگر موسسه اقدام به تهیه و تدوین شیوه نامه تجمیع، تنقیح، روان سازی و تلخیص بخشنامه ها و دستورالعمل ها کرده که براساس آن فرایند اجرای این طرح با محوریت موسسه عالی پژوهش انجام خواهد پذیرفت. مهم ترین موضوعی که در تدوین شیوه نامه تنقیح مقررات سازمان به آن توجه شده تعریف تشکیلاتی فاقد ساختار اداری به نام «شورای تنقیح

موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی حسب وظیفه ای که به او محول شده در جهت اجرایی کردن این مهم، هماهنگی های لازم را با کلیه معاونت ها و ادارات کل تخصصی ستادی سازمان به عمل آورده و با تشکیل جلسات متعدد و مستمر با مدیران مربوطه و کسب نظرات تخصصی آن ها، مقدمات اجرای بخشنامه تنقیح مقررات سازمان را فراهم کرده است. از سوی